

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 1135/24

לפני: כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופטת י' וילנר

העותרים: 1. התנועה למען איכות השלטון בישראל ו-89
נוספים

נגד

המשיבים: 1. מבקר המדינה
2. ראש הממשלה
3. היועצת המשפטית לממשלה
4. ראש המטה הכללי בצבא ההגנה לישראל
5. ראש שירות הביטחון הכללי
6. ראש המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרים: עו"ד אליעד שרגא; עו"ד תומר נאור;
עו"ד רותם בבלי דביר; עו"ד סתיו לבנה להב

פסק-דין

השופט ד' מינץ:

1. עניינה של העתירה בבקשת העותרים כי נוציא מלפנינו צו על תנאי נגד משיב 1, מבקר המדינה, המורה לו לבוא וליתן טעם מדוע לא יחדל מקיומו של הליך ביקורת על הדרג המדיני והצבאי בעניינים הקשורים למלחמת "חרבות ברזל" וזאת עד לסיום המלחמה והקמת ועדת חקירה ממלכתית. עוד התבקשנו ליתן צו הצהרתי נגד משיב 1 המורה לו להימנע מפרסום דו"ח בעניין מלחמת חרבות ברזל עד אשר יוגשו ממצאיה של ועדת החקירה הממלכתית שתוקם לחקר המלחמה.

2. העתירה הוגשה ביום 6.2.2024. העותרים ציינו בעתירתם כי מספר ימים עובר להגשתה הוגשה לבית משפט זה עתירה נוספת העוסקת באותה תשתית עובדתית (בג"ץ 1015/24; להלן: העתירה המוקדמת). על רקע זה, ביום 6.2.2024 הוריתי לעותרים להודיע מדוע לא תידחה עתירתם על הסף משעה שיש באפשרותם לפנות בבקשה

להצטרפות לעתירה המוקדמת. זאת בהתאם לכלל שנקבע בעניין בג"ץ 5322/21 כספי נ' ממשלת ישראל, פסקאות 2-3 (14.9.2021) (להלן: עניין כספי), לפיו מקום שבו הוגשה עתירה ציבורית-כללית, על המבקש להשמיע את קולו באותו עניין לפנות לבית המשפט בבקשת הצטרפות בגדרי אותה עתירה ואין מקום להגשת עתירה נוספת.

3. בתגובתם מיום 8.2.2024 טענו העותרים כי אין מקום להחיל עליהם את הכלל שנקבע בעניין כספי. לטענתם, עתירתם רחבה יותר בהיקפה מהעתירה המוקדמת, מניחה תשתית עובדתית ומשפטית רחבה יותר מהעתירה המוקדמת, כוללת סוגיות משמעותיות שלא ניתנה להן התייחסות בגדרי העתירה המוקדמת, ומבוקשים בה צווים נוספים אשר אינם נכללים בעתירה המוקדמת. כמו כן, העותרים הם בכירים לשעבר בכוחות הביטחון וחלקם גם עובדי משרד מבקר המדינה לשעבר, אשר מכירים את הליך הביקורת מקרוב, ויש בתרומתם המחודשת כדי לשפוך אור על סוגיות נוספות שלא באו לידי ביטוי בעתירה המוקדמת. לעתירה אף צורפו תצהירים של בעלי תפקיד בכירים לשעבר במשרד מבקר המדינה ובצה"ל, המסייעים גם הם בתקיפת עמדתו של משיב 1. המדובר אפוא בעתירה הפורשת תשתית עובדתית ומשפטית רחבה מזו שהונחה בעתירה המוקדמת, ומן הראוי שהיא תונח לפני בית המשפט בכואו לדון בעניין. למעשה, בהינתן התרומה המחודשת המשמעותית המובאת בעתירה, גם בהתאם להלכה שנקבע בעניין כספי יש להורות על בירורה.

4. העותרים הוסיפו וציינו כי בשונה מעניין כספי, עתירתם הוגשה בחלוף פחות משבוע ימים ממועד הגשת העתירה המוקדמת. כמו כן, מאז ניתן פסק הדין בעניין כספי במקרים רבים הוחלט שלא ליישם את ההלכה שנקבעה בו, וכך יש לעשות גם במקרה זה. בנוסף, העותרים פעלו למיצוי הליכים מול משיב 1 ולהתמודדות סדורה עם טענותיו ונימוקיו, ויישום עניין כספי על ענייננו יוביל לפגיעה בחובת מיצוי ההליכים וליצירת תמריץ שלילי להגשת עתירות נמהרות ולפגיעה ביעילות הדיון ובגישה לערכאות. ולבסוף, בעתירה המוקדמת הוגשה בקשה לפטור מתשלום אגרה, וקיים חשש של ממש שהיא לא תידון בסופו של דבר אילו הסוגיה הכספית לא תיפתר. נוכח כל האמור טענו העותרים כי אין מקום לדחות את עתירתם על הסף, ולכל היותר יש לצרף את עתירתם לעתירה המוקדמת.

5. לאחר עיון בעתירה, בעתירה המוקדמת ובתגובת העותרים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין העתירה להידחות על הסף בשל קיומה של עתירה תלויה ועומדת העוסקת באותה סוגיה בה עוסקת העתירה דנן, ובהינתן אפשרותם של העותרים לפנות בבקשת הצטרפות לעתירה המוקדמת (וראו למקרים נוספים בהם יושמה ההלכה שנקבעה בעניין כספי:

בג"ץ 4031/22 ועדת הרבנים לענייני תקשורת נ' שר התקשורת (22.6.2022); בג"ץ 4218/22 אמת ליעקב בע"מ נ' ועדת המחירים – כהגדרתה בחוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996 (30.6.2022) (להלן: עניין ועדת המחירים); בג"ץ 546/22 אלימלך נ' משטרת ישראל (26.1.2022).

6. אין חולק כי מדובר בענייננו בעתירה העוסקת בסוגיה ציבורית-כללית, ושעובר להגשתה הוגשה עתירה נוספת העוסקת באותה סוגיה ממש. במצב דברים זה, כפי שנקבע בעניין כספי, לא היה מקום להגיש עתירה חדשה והיה על העותרים לפנות בבקשה להצטרפות לעתירה המוקדמת. העותרים סבורים כי אין מקום להחיל את עניין כספי על עתירתם נוכח התרומה המחדשת הניכרת המובאת בעתירתם למול העתירה המוקדמת. ברם תרומתה המחדשת של העתירה דנן תיבחן במסגרת בקשה להצטרפות לעתירה המוקדמת, וככל שיימצא כי יש בכך ממש, קולם יישמע במסגרת בירורה של אותה עתירה. לא רק שאין בתרומה המחדשת הנטענת כדי להימנע מהחלת עניין כספי אלא להיפך – הותרת העתירה על כנה בשל נימוק זה חותרת תחת ההלכה שנקבעה בעניין כספי, שנועדה למנוע את עקיפת הצורך להגיש בקשת הצטרפות לעתירה קיימת באמצעות הגשת עתירה חדשה.

7. אוסיף כי אין בעובדה שהעתירה הוגשה רק מספר ימים לאחר העתירה המוקדמת כדי להצדיק הימנעות מהחלת עניין כספי (וראו למשל בעניין ועדת המחירים). גם לא מצאתי כי יש בטענת העותרים בנוגע לפגיעה בחובת מיצוי ההליכים ובמתן תמריץ להגשת עתירות נמהרות כדי להצדיק הימנעות מהחלת עניין כספי. טענה זו אינה ייחודית לעניינם של העותרים, ומכל מקום היא באה על פתרונה בכך שהגשת עתירה מבלי להציג תשתית מלאה ומפורטת דיה ומבלי לערוך מיצוי הליכים מלא ומשמעותי כנדרש, דינה ממילא להידחות על הסף. ולבסוף, אף לא מצאתי כי יש בעצם העובדה שהוגשה בעתירה המוקדמת בקשה לפטור מתשלום אגרה כדי להצדיק הימנעות מהחלת עניין כספי. ככל שאכן תימחק העתירה המוקדמת בשל עניין זה, תהא פתוחה לפני העותרים הדרך להגיש עתירה עצמאית.

העתירה נדחת אפוא על הסף.

ניתן היום, ב' באדר א' התשפ"ד (11.2.2024).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט